**НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА

Узагальнення практики перших двох років діяльності

Інституційна модель • допустимість скарги • межі перегляду • належна процедура • доказовий стандарт • академічна доброчесність

9	2	27
офіційно оприлюднених рішень	скарги задоволено	узагальнених позицій

ПЕРІОД УЗАГАЛЬНЕННЯ

22 жовтня 2024 року — 20 жовтня 2026 року

Одиниця аналізу — мотивоване рішення за апеляційною скаргою. Узагальнення охоплює дев’ять офіційно оприлюднених рішень Апеляційної палати, ухвалених у 2025–2026 роках.

ЗМІСТ

Структура документа

1. Вступ: мета, предмет і межі узагальнення	3
2. Інституційна модель та нормативна основа	4
3. Кількісна характеристика та карта справ	6
4. Допустимість апеляційної скарги	8
5. Стандарт і межі апеляційного перегляду	10
6. Належна процедура, мотивування та доказовий стандарт	12
7. Матеріально-правові напрями практики	15
8. Детальний огляд рішень	17
9. Узагальнені правові позиції	24
10. Практичні орієнтири для учасників	26
11. Пропозиції щодо вдосконалення процедури та регулювання	27
12. Підсумки	30
Додаток А. Контрольний перелік допустимості скарги	31
Додаток Б. Нормативні та інформаційні джерела	32

Примітка: сторінки визначено для цієї редакції документа; електронні джерела в додатку Б є клікабельними.

1. Вступ: мета, предмет і межі узагальнення

Цим узагальненням Апеляційна палата Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі — Апеляційна палата, Палата) систематизує правові підходи, сформовані за перші два роки становлення її діяльності як постійно діючого незалежного колегіального органу внутрішнього адміністративного перегляду рішень Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі — Національне агентство).

Мета узагальнення — забезпечити передбачуваність апеляційної практики для закладів вищої освіти, наукових установ та осіб, прав та інтересів яких стосуються рішення Національного агентства; систематизувати стандарти допустимості, належної процедури, мотивування й доказування; розмежувати апеляційний контроль і повторне експертне оцінювання; визначити питання, що потребують нормативного або організаційного уточнення. Акредитаційні справи та провадження з питань академічної доброчесності розглядаються як окремі напрями практики зі спільною процедурною основою та відмінними предметом і межами перевірки.

Період дослідження охоплює діяльність Палати від затвердження її першого складу 22 жовтня 2024 року до 20 жовтня 2026 року включно. Масив практики становлять дев’ять офіційно оприлюднених рішень за апеляційними скаргами: п’ять рішень 2025 року та чотири рішення 2026 року. Перше рішення за скаргою ухвалено 14 лютого 2025 року, останнє в досліджуваному періоді — 20 жовтня 2026 року за скаргою Т. М. Скорини щодо академічного плагіату в дисертації.

Одиницею аналізу в цьому документі є саме мотивоване рішення за апеляційною скаргою. Організаційні рішення Палати, зокрема щодо обрання голови або внутрішньої організації роботи, до статистики апеляційних проваджень не включаються.

Рішення Апеляційної палати від 20 жовтня 2026 року № ____ за скаргою Т. М. Скорини включено до єдиного масиву оприлюдненої практики. Протокол № 15 (106) від 22 вересня 2026 року ідентифікує оскаржене рішення Національного агентства та не є номером рішення Палати.

Для річної характеристики діяльності розмежовано три календарні відрізки: інституційне становлення у 2024 році, перший повний рік правозастосування у 2025 році та практику 2026 року станом на дату завершення узагальнення. Показники 2024 року не є показниками розгляду скарг: у цей період було сформовано перший склад Палати, тоді як перше мотивоване рішення за апеляційною скаргою ухвалено у 2025 році.

КЛЮЧОВИЙ ПІДСУМОК

Узагальнення охоплює дев’ять офіційно оприлюднених рішень Апеляційної палати за період до 20 жовтня 2026 року включно. Дві скарги задоволено, у п’яти випадках у задоволенні відмовлено, дві скарги залишено без розгляду. Поряд з акредитаційною практикою сформовано підхід до процедурного перегляду рішення з питань академічної доброчесності. Межі перевірки мотивувальних і доказових доводів визначаються з урахуванням категорії справи та заявленої підстави.

1.1. Методологія

Узагальнення побудовано за проблемно-хронологічним методом. Для кожного рішення проаналізовано: суб’єкта звернення; предмет і межі скарги; фактичну основу; заявлену нормативну підставу; процесуальну допустимість; стандарт перевірки; вирішальні мотиви; резолютивний результат; значення для наступної практики.

Правові позиції виводилися лише з мотивів, необхідних для відповідного результату. Опис фактичних обставин або аргументів сторін не ототожнюється з правовою позицією Палати. Там, де

два рішення розв’язують однотипну проблему однаково, йдеться про послідовну лінію практики. Там, де підхід випливає з одного рішення, він характеризується як сформований у конкретній справі, без штучного надання йому абсолютного характеру.

Нормативну основу аналізу становлять закони України «Про вищу освіту» та «Про освіту», Положення про Апеляційну палату, Положення про акредитацію освітніх програм, Статут Національного агентства та інші акти, застосовані в проаналізованих рішеннях. Для справи Т. М. Скорини враховано також спеціальний Порядок розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Нормативні положення розглядаються у зв’язку з видом провадження, датою відповідного рішення та редакцією акта, застосованою Палатою.

2. Інституційна модель та нормативна основа

2.1. Передумови створення незалежного апеляційного механізму

Нова модель апеляційного перегляду стала наслідком змін, внесених Законом України від 2 травня 2023 року № 3062-IX. Вона замінила внутрішню модель розгляду скарг структурою, члени якої не беруть участі в первинному ухваленні акредитаційних рішень. Такий інституційний дизайн спрямований на зміцнення незалежності, неупередженості та довіри до механізму перегляду, а також на наближення національної системи забезпечення якості до Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015), зокрема стандарту 2.7 щодо скарг та апеляцій.

Положення про Апеляційну палату затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2023 року № 1551, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 5 лютого 2024 року за № 179/41524. Після державної реєстрації було сформовано конкурсну комісію, проведено відкритий добір, а рішенням Національного агентства від 22 жовтня 2024 року, протокол № 18 (68), затверджено перший склад Палати.

На офіційній сторінці Палати оприлюднено такий склад: Сергій Квіт, Олександр Дроздов, Олексій Жученко, Наталя Фалько та Олена Черняк. Головою Палати обрано Сергія Квіта.

2.2. Статус, склад і гарантії функціональної незалежності

Частина десята статті 19 Закону України «Про вищу освіту» встановлює, що Апеляційна палата утворюється у складі п’яти членів. Кандидат має вищу освіту, науковий ступінь та/або вчене звання і щонайменше п’ятирічний досвід фахової роботи у сфері забезпечення якості вищої освіти. Члени обираються на конкурсних засадах строком на два роки та виконують функції на підставі цивільно-правових договорів. Одна й та сама особа не може бути членом Палати більше двох строків.

Члени Національного агентства та його галузевих експертних рад не можуть входити до складу Апеляційної палати. Ця несумісність є структурною гарантією того, що апеляційну скаргу не розглядатимуть особи, які брали участь у формуванні оскарженого рішення або експертного висновку.

Організаційною формою роботи є засідання, у тому числі в режимі відеоконференції. Засідання правомочне за участю не менше трьох членів. Рішення за результатами скарги приймається більшістю від складу Палати, тобто не менш як трьома голосами. Для кожного провадження мають забезпечуватися неупередженість, повідомлення про потенційний конфлікт інтересів та відвід від розгляду за наявності визначених підстав.

2.3. Компетенція та юридичні наслідки рішення

Апеляційна палата розглядає скарги на рішення Національного агентства у спеціальному порядку. Її компетенція не є загальною контрольною компетенцією щодо всіх дій, бездіяльності, висловлювань або внутрішніх процедур Національного агентства, його секретаріату, експертних груп чи галузевих експертних рад.

Рішення від 20 жовтня 2026 року у справі Т. М. Скорини підтверджує, що предмет апеляційного перегляду охоплює також рішення Національного агентства про виявлення академічного плагіату в дисертації. Допустимість і межі перевірки такого рішення визначаються Положенням про Апеляційну палату, застосованою спеціальною процедурою та заявленою підставою оскарження. Тому компетенція Палати не зводиться виключно до акредитаційних справ.

За результатами розгляду допустимої скарги Палата може:

- припинити дію рішення Національного агентства;
- відмовити у задоволенні скарги.

Якщо скарга не відповідає встановленим умовам допустимості, вона може бути залишена без розгляду. Це процесуальне рішення не є третім варіантом вирішення спору по суті: воно означає, що Палата не перейшла до оцінки правомірності оскарженого рішення.

Припинення дії рішення не означає, що Палата сама акредитує освітню програму, присвоює рівень за критерієм, видає сертифікат або вносить відомості до ЄДЕБО. Відповідне питання повторно розглядається Національним агентством на його наступному засіданні. Національне агентство може прийняти нове рішення з урахуванням висновків Палати або підтвердити попереднє рішення двома третинами голосів від свого складу. Підтверджене таким чином рішення набирає чинності з дня прийняття та повторно до Палати не оскаржується. Наведені наслідки для акредитації не слід ототожнювати з вирішенням питання про науковий ступінь: у справі Т. М. Скорини Палата відмовила в задоволенні скарги і сама не ухвалювала рішення про позбавлення ступеня.

ІНСТИТУЦІЙНА ФОРМУЛА

В акредитаційних справах Палата не підмінює первинне оцінювання. Її функція — перевірити компетенцію, процедуру, фактичну основу, критерії та простежуваність мотивування. У справі Т. М. Скорини окремо відображено обмежувальний підхід до перевірки достатності вмотивованості; його не ототожнено з усуненням контролю за дотриманням обов’язкової процедури.

2.4. Нормативна ієрархія

У своїй діяльності Палата керується насамперед Законами України «Про вищу освіту» та «Про освіту», Положенням про акредитацію освітніх програм, Статутом Національного агентства, Положенням про Апеляційну палату та іншими актами законодавства.

Для справ, пов’язаних з акредитацією освітніх програм, центральне значення має Положення, затверджене наказом МОН від 15 травня 2024 року № 686 і зареєстроване за № 1013/42358. Воно визначає склад акредитаційної справи, послідовність експертного оцінювання, можливості закладу подавати зауваження, види рішень Національного агентства та перелік завершальних рішень, які можуть бути оскаржені до Палати.

Для справи Т. М. Скорини спеціальну нормативну основу становить Порядок розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затверджений рішенням Національного агентства від 24 жовтня 2023 року, протокол № 16 (45), зі змінами від 26 грудня 2023 року, 14 травня та 22 жовтня 2024 року. У рішенні застосовано, зокрема, його пункти 8,

9, 12–14, 20–22 і 28. Ця процедура регулює перевірку первинного повідомлення та ухвалення рішення Національним агентством; апеляційний розгляд здійснюється за розділом V Положення про Апеляційну палату.

Закон України «Про адміністративну процедуру» може виконувати загальну та субсидіарну функцію лише настільки, наскільки спеціальне освітнє законодавство не встановлює іншого. Він не розширює предметну компетенцію Палати і не перетворює її на орган загального адміністративного, дисциплінарного, антикорупційного чи кримінально-правового контролю.

У пункті 3 розділу V чинного консолідованого Положення про Апеляційну палату збереглося посилання на попереднє Положення про акредитацію, затверджене наказом МОН № 977 від 11 липня 2019 року, хоча цей акт втратив чинність після введення в дію наказу № 686. Практика Палати правильно спирається на чинний акт 2024 року, однак відсилочну норму доцільно технічно оновити.

3. Кількісна характеристика та карта справ

3.1. Результати розгляду

За досліджуваний період ухвалено та офіційно оприлюднено дев’ять рішень за апеляційними скаргами. Дві скарги задоволено із припиненням дії відповідних рішень Національного агентства, у п’яти випадках у задоволенні скарг відмовлено, дві скарги залишено без розгляду. Наведені кількість і частки розраховано для єдиного масиву цих дев’яти рішень.

Процесуальний результат	Кількість	Частка
Скаргу задоволено, дію рішення припинено	2	22,2 %
У задоволенні скарги відмовлено	5	55,6 %
Скаргу залишено без розгляду	2	22,2 %
Усього офіційно оприлюднених рішень	9	100 %

Невелика кількість рішень не дає підстав для складної статистичної екстраполяції, але дозволяє чітко побачити предметні та процесуальні напрями формування практики.

3.2. Розподіл діяльності за роками

Рік / період	Інституційний етап	Рішень	Розподіл результатів	Домінантні напрями
2024: 22.10–31.12	Формування першого складу та організаційне становлення	0	Рішення за апеляційними скаргами не оприлюднювалися	Створення незалежного апеляційного механізму, визначення складу та початок організації роботи
2025: 01.01–31.12	Перший повний рік правозастосування	5	1 задоволено; 3 відмовлено; 1 без розгляду	Допустимість і спосіб захисту; мотивованість відступу ГЕР; іноземна акредитація; локальне регулювання навчальних занять
2026: 01.01–20.10	Процесуальні стандарти та академічна доброчесність	4	1 задоволено; 2 відмовлено; 1 без розгляду	Процесуальна зрілість; колегіальне волевиявлення; право бути почутим; межі перегляду рішення про академічний плагіат
Усього: 22.10.2024–20.10.2026	Перші два роки становлення діяльності	9	2 задоволено; 5 відмовлено; 2 без розгляду	Від інституційного запуску — до акредитаційних стандартів і перегляду рішень з питань академічної доброчесності

2024 рік — інституційне становлення. Після нормативного оформлення статусу Палати рішенням Національного агентства від 22 жовтня 2024 року було затверджено її перший склад. Офіційно

оприлюднених мотивованих рішень за апеляційними скаргами у відрізку до кінця 2024 року немає. Тому нульове значення у таблиці характеризує не результативність роботи, а межі обраної одиниці статистичного аналізу.

2025 рік — формування базових ліній практики. У п’яти рішеннях Палата вперше окреслила належний предмет і спосіб апеляційного захисту, стандарт мотивованого відступу ГЕР від експертної групи, правила визнання іноземної акредитації та співвідношення автономії закладу з його локальними актами. Одну скаргу задоволено, три — відхилено по суті, одну — залишено без розгляду.

2026 рік — поглиблення процесуальних гарантій та розвиток практики з питань академічної доброчесності. У чотирьох рішеннях, ухвалених до 20 жовтня включно, конкретизовано процесуальну зрілість спору та індивідуальний правовий інтерес, узгодженість обговорення, голосування, протоколу і письмового рішення, зміст права бути почутим та межі апеляційної перевірки. Рішення від 20 жовтня у справі Т. М. Скорини окреслило межі перевірки процедурних і мотивувальних доводів у провадженні щодо академічного плагіату. За 2026 рік одну скаргу задоволено, у двох випадках у задоволенні відмовлено, одну скаргу залишено без розгляду.

Порівняння календарних показників має враховувати різну тривалість періодів: друга половина 2024 року охоплює лише час після формування складу, а дані за 2026 рік є неповними. Тому річна розбивка відображає етапи становлення практики, а не рейтинг інтенсивності роботи.

3.3. Карта проаналізованих справ

Рішення	Скаржник та об’єкт	Вузлове питання	Результат	Базова позиція
№ 1 від 14.02.2025	Київський кооперативний інститут бізнесу і права; відмова в акредитації ОП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Належне формулювання вимоги та межі повноважень Палати	Без розгляду	Не можна вимагати від Палати дозволити випуск здобувачів або здійснити невизначений «перегляд» поза встановленими способами реагування
№ 2 від 07.07.2025	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника; три ОП зі спеціальності 035 «Філологія»	Зниження оцінки за Критерієм 2 з «В» до «Е» без доведеного суттєвого недоліку	Задоволено	Відхід ГЕР від висновку ЕГ потребує конкретного аналізу ПРН, змісту ОК і доказів неможливості досягнення результату
№ 3 від 01.08.2025	НУБіП України; сертифікат ACQUIN щодо ОП «Адміністративний менеджмент»	Внесення до ЄДЕБО відомостей про іноземну акредитацію після зміни класифікатора	Відмовлено	Вирішальним є включення іноземного агентства до чинного урядового Переліку на дату рішення
№ 4 від 01.08.2025	Сумський національний аграрний університет; сертифікат ACQUIN щодо ОП «Адміністративний менеджмент»	Аналогічне питання іноземної акредитації та зміни кодування	Відмовлено	Попереднє визнання чинного сертифіката не усуває актуальної нормативної передумови нового внесення до ЄДЕБО
№ 5 від 19.12.2025	Державний торговельно-економічний університет; ОП «Консалтинг у сфері зовнішньої та внутрішньої політики»	Чи можуть консультації замінити частину лекційного навантаження	Відмовлено	Автономія ЗВО потребує послідовного локального регулювання фактичних форм навчання, їх обов’язковості, змісту й оцінювання
№ 1 (б) від 12.06.2026	Олеся Дацко; проміжне повернення справи щодо ОП «Менеджмент мистецтва» до ГЕР	Оскаржуваність проміжного рішення, індивідуальний правовий інтерес і компетенція	Без розгляду	Апеляція має бути процесуально зрілою; професійний інтерес не замінює порушення власних прав; Палата не є органом загального контролю

Рішення	Скаржник та об’єкт	Вузлове питання	Результат	Базова позиція
№ 2 (7) від 01.07.2026	Інститут фізики конденсованих систем ім. І. Р. Юхновського НАН України; ОНП PhD	Розбіжність між обговоренням і голосуванням за Критерієм 2 та письмовим рішенням за Критерієм 6	Задоволено	Предмет обговорення, критерій, мотиви, голосування, протокол і письмове рішення мають утворювати єдиний змістовний ланцюг
№ 3 (8) від 21.07.2026	Криворізький державний педагогічний університет; ОП «Професійна освіта (Транспорт)»	Нові зауваження у фінальному висновку ГЕР, право бути почутим та межі переоцінювання Критеріїв 2 і 8	Відмовлено	Сам факт відмінності фінального висновку від проєкту не доводить порушення; вирішальними є реальна можливість закладу подати пояснення та наявність доказів істотного впливу на результат
№ 4 (9) від 20.10.2026	Тарас Скорина; рішення Національного агентства від 22.09.2026, протокол № 15 (106), щодо плагіату в дисертації	Допустимість скарги, спеціальна процедура та межі перевірки мотивування й оцінки доказів	Відмовлено	Скаргу прийнято до розгляду, але наведені доводи не визнано підтвердженням процедурного порушення; окремо зазначено межі перевірки вмотивованості

3.4. Основні тематичні блоки

Проаналізована практика охоплює п’ять основних тематичних блоків:

- допустимість скарги, належний предмет, standing та спосіб захисту;
- належна процедура колегіального ухвалення й мотивування рішення;
- доказовий стандарт оцінювання якості освітньої програми;
- спеціальні матеріально-правові питання: визнання іноземної акредитації та організація навчальних занять.
- академічна доброчесність: допустимість апеляції на рішення про виявлення плагіату, спеціальна процедура та межі перегляду доказових і мотивувальних доводів.

Структура справ свідчить, що Палата виконує як процесуально-фільтраційну, так і коригувальну функцію. Вона припиняє дію рішення, коли виявлена вада стосується самої основи експертного чи колегіального висновку, але не втручається, коли доводи зводяться до незгоди з експертною оцінкою без доказу порушення або коли не виконано умов допустимості.

4. Допустимість апеляційної скарги

4.1. Вичерпність предмета апеляції

Палата виходить із того, що не кожна дія в межах акредитаційної процедури є самостійним предметом апеляційного перегляду. Розділ IX Положення про акредитацію розмежовує завершальні рішення — акредитацію, умовну акредитацію, повторну експертизу, відмову, а також визначені рішення за результатами постакредитаційного моніторингу чи інституційної акредитації — та проміжні процедурні кроки.

У рішенні № 1 (6) від 12 червня 2026 року повернення акредитаційної справи до ГЕР на повторний розгляд кваліфіковано як процедурне рішення у незавершеній акредитаційній процедурі. Воно не встановлювало остаточного статусу освітньої програми і не визначало остаточно прав чи обов’язків. Втручання Палати на цій стадії означало б підміну Національного агентства та ГЕР і передчасне визначення результату процедури.

Таким чином сформовано стандарт процесуальної зрілості: апеляційний перегляд має здійснюватися після появи завершального рішення, здатного безпосередньо вплинути на права та інтереси належного скаржника.

Цей висновок сформовано для акредитаційних проваджень. У справі Т. М. Скорини предметом апеляції стало рішення Національного агентства від 22 вересня 2026 року про виявлення порушення вимог щодо текстових запозичень у захищеній дисертації. Палата не залишила скаргу без розгляду та перейшла до її перевірки за заявленою процедурною підставою. Перелік завершальних акредитаційних рішень не використовується в цьому узагальненні як універсальна заборона оскарження рішень з питань академічної доброчесності.

4.2. Належний скаржник і індивідуальний правовий інтерес

Скарга може бути подана особою, щодо прав та інтересів якої прийнято оскаржене рішення. Палата розмежовує:

- загальний інтерес у якості вищої освіти;
- професійний або організаційний зв’язок з освітньою програмою;
- процесуальну участь в експертизі чи засіданні;
- індивідуалізований юридичний інтерес, на який безпосередньо впливає рішення.

У справі Дацко О. І. статус завідувачки кафедри, викладачки, членкині робочої групи та учасниці акредитаційної процедури не був достатнім. Матеріали не показали, що проміжне рішення встановило, змінило або припинило її особисті права чи обов’язки; документів про представництво закладу або гаранта освітньої програми також не подано.

Цей підхід не заперечує важливості участі академічної спільноти, але унеможливлює actio popularis — апеляцію в інтересах невизначеного кола осіб без доведення власного правового інтересу або представницьких повноважень. У справі Т. М. Скорини оскаржене рішення безпосередньо стосувалося дисертації та наукового ступеня самого Т. М. Скорини; ця ситуація відрізняється від посилання лише на загальний професійний інтерес у справі О. І. Дацко.

4.3. Строк і форма скарги

Палата послідовно перевіряє дотримання строку, встановленого пунктом 4 розділу V Положення, та вимог пункту 7 цього розділу. Скарга має містити:

- інформацію про особу, яка її подає;
- реквізити оскарженого рішення;
- обґрунтування однієї або кількох підстав, визначених пунктом 3 розділу V;
- посилання на докази;
- чіткі вимоги в межах повноважень Палати.

Дотримання лише строку не робить скаргу допустимою. У рішенні № 1 від 14 лютого 2025 року строк було дотримано, але прохання «переглянути» рішення та «дозволити здійснити випуск здобувачів» виходило за межі компетенції Палати й не відповідало нормативній моделі вимоги.

4.4. Належне формулювання вимоги

Заявник має співвіднести прохальну частину зі способом реагування, передбаченим законом. Для успішного апеляційного звернення недостатньо просити «розібратися», «переглянути обґрунтованість», «визнати дії незаконними» або безпосередньо вирішити питання, віднесене до компетенції Національного агентства.

Належною вимогою є, передусім, припинення дії конкретно ідентифікованого рішення або його частини. Водночас навіть правильна формула прохальної частини не замінює обов’язку пояснити, яка саме нормативна підстава оскарження існує і якими доказами вона підтверджується.

4.5. Вичерпні підстави оскарження

Пункт 3 розділу V Положення визначає три групи підстав:

1. порушення процедури розгляду та ухвалення рішення Національним агентством;
2. прийняття рішення на підставі документів, що містили неправдиву інформацію, про що не було відомо на час його ухвалення;
3. прийняття визначених акредитаційних рішень із порушенням вимог або критеріїв, установлених законодавством і профільними положеннями.

Палата не вимагає від скаржника формального цитування пункту, якщо зі змісту однозначно випливає підстава. Однак загальна незгода з результатом, повторення самооцінювання або подання нових матеріалів без пояснення їх зв’язку з нормативною підставою не є достатнім. У справі Т. М. Скорини заявлено першу групу підстав — порушення процедури. Третю групу, сформульовану щодо визначених акредитаційних рішень, не слід автоматично переносити на перевірку висновку про академічний плагіат.

4.6. Підстави залишення без розгляду

Скарга залишається без розгляду, зокрема, коли:

- її подано поза встановленим строком;
- вона не відповідає вимогам до змісту;
- існує судове рішення, що набрало законної сили, у справі за позовом того самого скаржника про скасування відповідного рішення;
- скарга містить непристойні або принизливі висловлювання.

Практика 2025–2026 років розвинула зміст вимоги про відповідність скарги: предмет має бути оскаржуваним, скаржник — належним, підстава — допустимою й обґрунтованою, а вимога — такою, яку Палата може задовольнити.

4.7. Розмежування трьох результатів

Залишення без розгляду означає відсутність рішення про правомірність оскарженого акта. Відмова у задоволенні означає, що скарга була допустимою, але заявлені підстави не підтвердилися. Задоволення скарги означає, що встановлена істотна вада, яка виправдовує припинення дії рішення. Справа Т. М. Скорини ілюструє другий результат: строк і вимоги до змісту скарги визнано дотриманими, однак заявлені доводи не визнано такими, що підтверджують процедурне порушення.

Це розмежування має практичне значення. Особа, чию скаргу залишено без розгляду, не повинна трактувати такий результат як підтвердження якості програми або як вирішення спору проти неї. Водночас вона не може вимагати оцінки суті, доки не усунуто дефект допустимості або не з’явилося завершальне рішення.

5. Стандарт і межі апеляційного перегляду

5.1. Не повторна акредитаційна експертиза

У низці рішень, включно з рішенням № 3 (8) від 21 липня 2026 року, Палата наголосила, що апеляційне провадження не є новою експертною оцінкою освітньої програми. Палата не повинна заново досліджувати весь масив відомостей про самооцінювання, замінювати професійне судження експертної групи чи ГЕР власним або встановлювати бажаний рівень за кожним критерієм.

В акредитаційній лінії практики контроль спрямований на таке:

- чи діяли компетентні суб’єкти в установленій послідовності;
- чи була сторона почута на передбачених стадіях;
- чи спирається висновок на матеріали акредитаційної справи;
- чи застосовано правильний критерій і нормативний стандарт;
- чи обґрунтований відхід від попередніх експертних оцінок;
- чи узгоджені обговорення, голосування, протокол і письмовий текст;
- чи не містили документи істотно неправдивої інформації;
- чи достатні встановлені факти для заявленого юридичного наслідку.

5.2. Межі за доводами скарги

Палата розглядає справу в межах заявленої підстави. Якщо скаржник посилається на порушення процедури, предметом перевірки є саме процедура, а не повне переоцінювання якості програми. В акредитаційних справах, якщо доводи фактично зводяться до незгоди з експертним судженням, необхідно показати, чому це судження є довільним, немотивованим, заснованим на неправильному критерії або непідтверджених фактах.

У проаналізованій практиці успішними були скарги, де дефект можна було об’єктивно простежити:

- відсутність аналітичної основи для перетворення несуттєвих недоліків на суттєвий недолік;
- розбіжність між критерієм, який обговорювався і за який голосували, та критерієм, зазначеним у письмовому рішенні.

Натомість скарги не задовольнялися, коли чинна норма прямо зумовлювала рішення, коли пояснення заявника не спростовували встановлених матеріалами справи обставин або коли доводи про процедурне порушення фактично зводилися до незгоди з експертною оцінкою без доказу позбавлення права бути почутим.

5.3. Своєчасність доказів

Матеріали, що мають підтверджувати відповідність освітньої програми, повинні формуватися на належних стадіях:

- у відомостях про самооцінювання та додатках до них;
- у відповідях і зауваженнях до звіту експертної групи;
- у мотивованих зауваженнях до проєкту висновку ГЕР;
- у поясненнях та додатковій інформації на засіданні Національного агентства.

Апеляційна скарга може містити докази порушення процедури або помилкової фактичної передумови. Проте вона не є засобом уперше сформувати повний доказовий пакет, який заклад міг і повинен був подати раніше. Рішення № 3 (8) уточнює: матеріали, додані до скарги, можуть пояснювати позицію скаржника, але не можуть перетворювати апеляційний розгляд на повторну акредитаційну експертизу по суті критеріїв, оспорюваних закладом. Інакше апеляція стала б паралельною експертизою без участі всіх передбачених законом експертних ланок.

5.4. Повага до експертної дискреції та контроль від довільності

В акредитаційних справах експертна оцінка неминуче містить професійне судження. Палата не замінює таке судження іншим лише тому, що можливі кілька обґрунтованих поглядів. Однак дискреція не дорівнює довільності. Чим істотніший наслідок оцінки, тим виразнішими мають бути фактична основа, аналітичний зв’язок і мотиви.

Зниження рівня відповідності з «B» до «E», визначення суттєвого недоліку або відступ від висновків ЕГ чи ГЕР потребують конкретної відповіді на питання: який результат навчання не може бути

досягнутий; через які освітні компоненти або прогалини; які матеріали це підтверджують; чому недолік є саме суттєвим; як він впливає на вид рішення.

5.5. Межі засобів реагування

Навіть встановивши істотне порушення, Палата застосовує лише той засіб, який надано законом: припиняє дію рішення. Вона не:

- акредитує програму власним рішенням;
- визначає остаточний рівень за критерієм;
- видає або переоформлює сертифікат;
- дозволяє випуск здобувачів;
- безпосередньо вносить інформацію до ЄДЕБО;
- притягує осіб до дисциплінарної чи іншої відповідальності;
- вирішує питання доступу до матеріалів поза спеціальним порядком;
- зобов’язує залучати органи, участь яких не належить до компетенції Палати.

5.6. Межі перевірки рішення з питань академічної доброчесності

У рішенні від 20 жовтня 2026 року у справі Т. М. Скорини Палата застосувала обмежувальний підхід до перевірки доводів про достатність мотивування та оцінку матеріалів у провадженні щодо академічного плагіату. Вона прямо зазначила відсутність повноважень визначати достатній або недостатній рівень вмотивованості відповідних рішень і не визнала наведених скаржником доводів доказом порушення процедури.

Цей підхід розглядається окремо від акредитаційної лінії, у якій Палата перевіряла аналітичне обґрунтування відступу від експертної оцінки та узгодженість колегіального волевиявлення. Рішення від 20 жовтня 2026 року не містить окремого пояснення співвідношення цих підходів. Тому його висновок відтворюється в межах конкретного виду провадження та заявлених доводів і не поширюється автоматично на всі питання мотивування в усіх категоріях апеляційних справ.

6. Належна процедура, мотивування та доказовий стандарт

6.1. Узгодженість колегіального волевиявлення

Рішення № 2 (7) від 1 липня 2026 року сформувало центральний процесуальний стандарт. Для правомірності рішення недостатньо, щоб його загальний вид формально відповідав Положенню. Має бути узгодженість між:

- питанням, винесеним на обговорення;
- критерієм, за яким пропонується відступ від ЕГ або ГЕР;
- фактичними й правовими мотивами відступу;
- формулюванням, поставленим на голосування;
- результатом голосування;
- протоколом та відеозаписом;
- остаточним письмовим рішенням.

У справі Інституту фізики конденсованих систем під час засідання обговорювали й голосували за умовну акредитацію з огляду на рівень «E» за Критерієм 2, тоді як у письмовому рішенні підставою став рівень «E» за Критерієм 6 і суттєвий недолік 6.1.1. Ця розбіжність змінила не просто номер критерію, а мотиви рішення, зміст установленого недоліку, рекомендації та подальші очікування до закладу.

Палата кваліфікувала таку невідповідність не як технічну описку, а як порушення способу формування й відображення волі колегіального органу. Письмовий акт має відображати саме те рішення, яке було обговорене та ухвалене.

У рішенні № 3 (8) цей стандарт застосовано як загальну передумову правомірності, однак конкретного розриву між предметом обговорення, критеріями, мотивами, голосуванням і фінальним рішенням не встановлено. Це показує двосторонній характер контролю: сама наявність відмінностей між проміжними експертними документами не є достатньою; істотним є лише такий дефект, який доводить, що фінальний акт не відображає належно сформованого рішення або що сторону було реально позбавлено процесуальної участі.

6.2. Відхід ГЕР від оцінки експертної групи

Рішення № 2 від 7 липня 2025 року стосувалося трьох програм зі спеціальності 035 «Філологія». Експертні групи визначили відповідність Критерію 2 на рівні «B» і назвали виявлені слабкі місця несуттєвими. ГЕР знизила оцінку до «E», посилаючись на недостатність перекладознавчої, педагогічної чи літературознавчої складової.

Палата не заперечила повноваження ГЕР відступити від ЕГ. Вирішальною була відсутність конкретного аналітичного обґрунтування. Загальні судження про «недостатність», «обмеженість» або «системні прогалини» не показували, який саме програмний результат навчання є недосяжним і чому.

Звідси випливає стандарт мотивованого відступу:

1. точно визначити спірний програмний результат навчання;
2. дослідити зміст обов’язкових освітніх компонентів, а не лише матрицю відповідності;
3. пояснити відсутність потрібної змістової складової або належного рівня/глибини;
4. перевірити, чи не забезпечується результат іншими обов’язковими компонентами;
5. відрізнити недолік дизайну від технічної неточності позначок у матриці;
6. обґрунтувати, чому недолік є суттєвим;
7. пов’язати цей висновок із конкретним видом акредитаційного рішення.

6.3. Поняття суттєвого недоліку

Для застосування рівня «E» за недоліком 2.2.3 недостатньо показати, що програму можна покращити або що певний компонент має невелику кількість кредитів. Суттєвим є такий недолік, який унеможливлює досягнення хоча б одного програмного результату навчання або створює іншу визначену нормативною методологією істотну невідповідність.

Невідповідність позначок у матриці може підтверджувати суттєвий недолік лише разом зі змістовим аналізом освітніх компонентів. Якщо результат фактично забезпечується обов’язковими дисциплінами, одна лише неточність матриці не доводить його недосяжності.

6.4. Самостійний обов’язок Національного агентства перевіряти висновок

Колегіальний характер рішення означає, що Національне агентство не може механічно відтворити рекомендацію ГЕР. Воно повинно перевірити, чи містить висновок належну аналітичну основу, чи відповідає він затвердженим критеріям і роз’ясненням, чи усунуто суперечності з матеріалами ЕГ.

У справі Прикарпатського університету погодження з немотивованим зниженням оцінки було визнано порушенням процедури та прийняттям рішення без належної аналітичної основи.

6.5. Право бути почутим

Належна процедура передбачає реальну можливість закладу надати:

- зауваження до звіту ЕГ;
- зауваження до проєкту висновку ГЕР;
- пояснення, додаткову інформацію, пропозиції та заперечення на засіданні Національного агентства.

Водночас право бути почутим не означає обов’язку погодитися з усіма аргументами сторони або окремо відтворити кожен із них у фінальному тексті. Для встановлення порушення необхідно показати, що сторона не мала належної можливості висловитися щодо матеріально нового питання або що її аргументи були фактично виключені з розгляду так, що це могло вплинути на результат.

Рішення № 3 (8) від 21 липня 2026 року конкретизувало цей стандарт у спорі щодо появи у фінальному висновку ГЕР зауважень, яких, за твердженням університету, не було в проєкті. Палата встановила, що заклад скористався можливостями подати зауваження до звіту ЕГ та висновку ГЕР, надати пояснення і реалізувати процесуальні права. Самої відмінності між проєктом і фінальним висновком недостатньо: скаржник має показати матеріальну новизну вирішального питання, відсутність реальної можливості відреагувати на нього до ухвалення рішення та потенційний вплив такого позбавлення на результат.

Отже, право бути почутим оцінюється функціонально за процедурою в цілому. Воно вимагає дієвого доступу до стадій подання пояснень, але не гарантує прийняття позиції закладу, повторної експертизи або дослівного відтворення кожного аргументу у фінальному висновку.

6.6. Мотивування як інструмент перевірюваності

Мотивоване рішення має давати відповідь не на кожну другорядну репліку, а на вирішальні питання:

- які факти встановлено;
- якими матеріалами вони підтверджені;
- яка норма або критерій застосовані;
- як факт співвідноситься з нормою;
- чому альтернативні вирішальні доводи не змінюють результат;
- який юридичний наслідок випливає з установленого.

Недостатність мотивування є істотною, коли вона перешкоджає зрозуміти реальну підставу рішення, перевірити голосування або визначити, які дії має вчинити заклад для усунення недоліків.

Водночас рішення № 3 (8) підтверджує, що належне мотивування не дорівнює обов’язку складати вичерпну відповідь на кожне заперечення. Якщо матеріали справи засвідчують оцінювання документів, вирішальні підстави рішення зрозумілі, а невідображені детально аргументи не змінюють результату, сама стислість відповіді не утворює процедурного порушення.

6.7. Процедурний контроль та оцінювання доказів академічного плагіату

Нормативна модель, викладена в рішенні у справі Т. М. Скорини, розмежовує первинну перевірку скарги секретаріатом, прийняття її Комітетом з питань етики, перевірку відомостей і підготовку звіту, роботу доповідача, розгляд Комітетом та внесення подання, а також рішення Національного агентства. Палата відтворила можливість ініціювати експертизу, однак не сформулювала загальної вимоги проводити зовнішню експертизу в кожній справі.

Пункт 21 застосованого Порядку передбачає оцінювання документів і свідчень у сукупності без наперед визначеного значення будь-якого з них. Пункт 13 стосується звіту з результатами аналізу фрагментів збігів, виявлених програмним забезпеченням. Звідси для викладу нормативної рамки важливо розрізняти програмне виявлення збігів та подальший аналіз матеріалів; сама відмова в задоволенні апеляції не створює правила про автоматичне доведення плагіату відсотком схожості.

Скаржник ставив питання про перевірюваність програмного аналізу й первинних джерел, обґрунтування окремих фрагментів, достатність матеріалів та оцінку науково-технічної експертизи Державної науково-технічної бібліотеки України від 17 вересня 2026 року. Палата не визнала ці доводи такими, що свідчать про порушення процедури, і визнала застосовану процедуру відповідною Порядку. Рішення не містить власного докладного порівняльного дослідження спірних фрагментів, методики програмного аналізу чи змісту зазначеної експертизи; тому його значення для узагальнення визначається висновками про заявлену процедурну підставу та межі апеляційного контролю.

Стандарти мотивування в підрозділах 6.2–6.6 відображають передусім акредитаційну практику. Обмежувальне формулювання у справі Т. М. Скорини потребує окремого врахування, але не скасовує передбаченого Порядком обов’язку доповідача готувати мотивований проєкт рішення та правил сукупного оцінювання матеріалів. Межі повноважень апеляційного органу та обов’язки органів первинного розгляду є різними питаннями.

7. Матеріально-правові напрями практики

7.1. Автономія закладу в дизайні освітньої програми

У справі Прикарпатського університету Палата визнала, що автономія дозволяє закладу приймати обґрунтовані рішення щодо дизайну освітньої програми, якщо вони не суперечать законодавству, стандарту вищої освіти та критеріям якості. Експертний орган не повинен нав’язувати єдину модель програми лише тому, що інший дизайн видається йому бажанішим.

Водночас автономія не звільняє заклад від обов’язку довести досяжність усіх програмних результатів, забезпечити логічну структуру компонентів та належно відобразити їх у документах програми.

7.2. Консультація як вид навчального заняття

Рішення № 5 від 19 грудня 2025 року уточнило співвідношення автономії та локального регулювання. Стаття 50 Закону України «Про вищу освіту» визнає консультацію одним з основних видів навчальних занять. Отже, консультація не є апріорі «другорядною» формою і може враховуватися в організації освітнього процесу.

Однак у конкретній справі локальне Положення ДТЕУ описувало консультацію як роботу, що проводиться поза розкладом навчальних занять, за публічним графіком, тоді як університет фактично включив консультації до розкладу і замінив ними значну частину лекцій. Локальні акти не встановлювали:

- обов’язковості відвідування таких консультацій;
- окремого порядку оцінювання;
- їх структурного зв’язку з робочими програмами;
- особливостей, які робили б їх еквівалентною частиною обов’язкового аудиторного навантаження;
- чіткої ролі в послідовності «виклад нового матеріалу — практичне засвоєння — консультаційна підтримка — підсумковий контроль».

Тому формальна арифметична сума годин не усунула якісного дефекту. Практичний стандарт полягає в тому, що інноваційна або нетипова модель навчання повинна бути послідовно інституціоналізована в освітній програмі, навчальному плані, робочих програмах, розкладі, правилах відвідування та оцінювання.

7.3. Іноземна акредитація та актуальний статус агентства

Рішення № 3 і № 4 від 1 серпня 2025 року утворюють єдину лінію щодо сертифікатів ACQUIN. Обидва університети мали сертифікати, видані 9 травня 2023 року зі строком дії до 30 вересня 2029 року. Відомості про сертифікати раніше вже вносилися до ЄДЕБО. Після зміни переліку галузей знань і спеціальностей заклади звернулися щодо відображення акредитації за новим кодуванням.

На дату рішень Національного агентства ACQUIN не входив до Переліку іноземних акредитаційних агентств, сертифікати яких визнаються в Україні, у чинній редакції розпорядження Кабінету Міністрів України № 554-р. Розділ V Положення про акредитацію прямо передбачає відсутність агентства у Переліку як підставу для невнесення інформації до ЄДЕБО.

Палата виходила з актуального нормативного статусу агентства на дату нової адміністративної дії. Чинність сертифіката та факт його попереднього визнання не замінили актуальної передумови, установленої законом і урядовим Переліком.

Ця практика показує відмінність між:

- чинністю сертифіката у відносинах між агентством і закладом;
- попереднім внесенням відомостей за старою ідентифікацією програми;
- новим або повторним внесенням відомостей до ЄДЕБО після нормативної зміни класифікатора.

Питання захисту правомірних очікувань закладів у перехідних ситуаціях не було визначальним для результату й потребує, за необхідності, вирішення на рівні чітких перехідних норм.

7.4. Кадрове забезпечення й точність критерію

У рішенні № 2 (7) Палата не давала власної оцінки достатності кадрового забезпечення за Критерієм 6. Її висновок мав процесуальний характер: не можна в письмовому акті вперше замінити критерій, що був предметом колегіального обговорення та голосування.

Це важливе розмежування. Навіть якщо в матеріалах справи потенційно існували питання щодо кадрового забезпечення, вони повинні бути належно внесені до порядку обговорення, мотивовані, поставлені на голосування та відображені в рішенні. Матеріально можливий висновок не легалізує процедурно неухвалений висновок.

7.5. Академічна доброчесність і розподіл повноважень

Рішення у справі Т. М. Скорини стосується індивідуального акта про порушення вимог до текстових запозичень у дисертації. Палата відтворила пункт 28 Порядку: щодо присудженого ступеня доктора або кандидата наук Національне агентство приймає рішення про виявлення порушення та звернення до МОН про позбавлення ступеня або про невиявлення порушення. Висновок про наявність порушення, звернення до МОН і саме позбавлення ступеня є різними правовими діями та не ототожнюються.

Резолютивна частина рішення Палати містить лише відмову в задоволенні скарги на рішення Національного агентства. Вона не є самостійним рішенням Палати про позбавлення наукового ступеня. Так само рішення не формулює окремого правила щодо зворотної дії матеріальних норм або вибору процедурної редакції за датою захисту дисертації; відповідні доводи скаржника не слід подавати як самостійну правову позицію Палати.

8. Детальний огляд рішень

8.1. Рішення № 1 від 14 лютого 2025 року

8.1.1. Предмет і вимоги

Скаргу подав ректор Київського кооперативного інституту бізнесу і права Ігор Охріменко на рішення Національного агентства від 14 січня 2025 року, протокол № 1 (73), про відмову в акредитації магістерської ОП 61773 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», акредитаційна справа № 2598/АС-24.

Заявник просив розглянути обґрунтованість відмови, «переглянути» рішення та дозволити здійснити випуск здобувачів, які виконали вимоги програми і стандарту.

8.1.2. Вирішальні мотиви

Строк подання було дотримано. Однак вимога не відповідала компетенції Палати й установленим способам реагування. Палата не має повноважень дозволяти випуск здобувачів або здійснювати невизначений перегляд замість Національного агентства.

Скарга також мала містити обґрунтування конкретної підстави з пункту 3 розділу V та посилання на докази. Неналежне формулювання вимоги унеможливило прийняття одного з рішень, передбачених пунктом 13 розділу V.

8.1.3. Результат і значення

Скаргу залишено без розгляду. Перше оприлюднене рішення одразу визначило суворий процесуальний фільтр і продемонструвало, що Палата не виходитиме за межі своїх повноважень навіть за наявності суспільно чутливих наслідків для здобувачів.

8.2. Рішення № 2 від 7 липня 2025 року

8.2.1. Предмет

Скаргу подав в. о. ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігор Цепенда. Вона стосувалася оцінки за Критерієм 2 трьох бакалаврських ОП спеціальності 035 «Філологія»:

- «Англійська мова і література та друга іноземна мова», справа № 0973/АС-25, ID 56149;
- «Французька мова і література, англійська мова», справа № 0974/АС-25, ID 56151;
- «Німецька мова і література, англійська мова», справа № 0975/АС-25, ID 56150.

Експертні групи визначили рівень «B» та визнали зауваження несуттєвими. ГЕР знизила оцінку до «E», а Національне агентство погодилося й ухвалило умовну акредитацію.

8.2.2. Доводи скаржника

Університет наголошував, що програми не заявляли професійної кваліфікації перекладача чи вчителя; перекладознавчі та психолого-педагогічні компетентності забезпечувалися системою обов’язкових і вибіркових компонентів; програми були новими й реалізовувалися лише на першому курсі; зауваження ГЕР не спиралися на конкретну нормативну та доказову основу.

8.2.3. Аналіз Палати

Палата перевірила, чи доведено суттєвий недолік 2.2.3. Для такого висновку необхідно визначити конкретний недосяжний ПРН та змістовно проаналізувати всі обов’язкові компоненти. У висновках

ГЕР не було конкретного ПРН, порівняльної матриці, змістового аналізу або фактичних даних, які спростовували б висновки ЕГ.

Зниження рівня з «B» до «E» визнано безпідставним і таким, що не супроводжувалося належним обґрунтуванням. Національне агентство не виконало самостійного обов'язку перевірити аналітичну достатність рекомендації ГЕР.

8.2.4. Результат і значення

Скаргу задоволено; дію рішення припинено в частині оцінки трьох програм. Палата не присвоїла рівень «B» самостійно, а усунула юридичну дію рішення, прийнятого без достатньої основи.

Рішення стало базовим для стандарту доказування суттєвого недоліку та мотивованого відходу ГЕР від висновків ЕГ.

8.3. Рішення № 3 від 1 серпня 2025 року

8.3.1. Предмет

НУБіП України оскаржив відмову Національного агентства внести до ЄДЕБО інформацію про сертифікат ACQUIN щодо магістерської ОП «Адміністративний менеджмент», спеціальність D3 Менеджмент, ID 76693.

У 2023 році ACQUIN вже акредитував відповідну програму, а Національне агентство внесло відомості за попереднім ID. Після зміни класифікатора університет очікував технічного переоформлення.

8.3.2. Аналіз Палати

Частина дев'ята статті 25 Закону «Про вищу освіту» та розділ V Положення про акредитацію передбачають визнання рішень лише тих іноземних агентств, які входять до урядового Переліку. На 24 червня 2025 року ACQUIN до нього не входив.

45-денний обов'язок щодо внесення інформації не є безумовним. Він застосовується за наявності всіх матеріальних передумов, включно з актуальним статусом агентства.

8.3.3. Результат і значення

У задоволенні скарги відмовлено. Сформовано часовий підхід: умови для нової дії з ЄДЕБО оцінюються на дату рішення, а попереднє визнання за старою ідентифікацією не створює автоматичного права на повторне внесення.

8.4. Рішення № 4 від 1 серпня 2025 року

8.4.1. Предмет

Сумський національний аграрний університет оскаржив аналогічну відмову щодо магістерської ОП «Адміністративний менеджмент», ID 69268, сертифікованої ACQUIN 9 травня 2023 року до 30 вересня 2029 року.

Університет посилався на чинність сертифіката, його попереднє визнання, технічний характер зміни кодування та негативний вплив рішення на реалізацію програми.

8.4.2. Аналіз і результат

Палата застосувала той самий нормативний підхід: для внесення відомостей має значення актуальне включення агентства до Переліку на дату рішення. Попереднє визнання й невичерпаний строк сертифіката не усувають прямої чинної умови.

У задоволенні скарги відмовлено.

8.4.3. Системне значення двох справ

Одночасне ухвалення рішень № 3 і № 4 підтверджує, що підхід не залежав від конкретного університету або технічного підпункту протоколу. Палата послідовно застосувала однакову норму до однотипних фактичних ситуацій, забезпечивши рівність правозастосування.

8.5. Рішення № 5 від 19 грудня 2025 року

8.5.1. Предмет

Державний торговельно-економічний університет оскаржив рішення у справі № 1475/АС-25 щодо магістерської ОП «Консалтинг у сфері зовнішньої та внутрішньої політики», ID 64366, спеціальність 052 «Політологія». Спір зосереджувався на Критерії 2 і фактичному скороченні лекцій із заміною частини навантаження консультаціями.

Університет обґрунтовував модель студентоцентризмом, малою групою, професійною спрямованістю програми та статтею 50 Закону, яка визнає консультацію видом навчального заняття. Фактичне навантаження описувалося як 8 годин лекцій, 24 години практичних занять і 32 години консультацій для шестикредитних компонентів.

8.5.2. Аналіз Палати

Палата погодилася, що консультація є видом навчального заняття. Проблема полягала не в самій назві, а в розриві між фактичною моделлю та локальним регулюванням.

Положення ДТЕУ визначало консультацію як захід поза розкладом; окремих вимог до обов’язковості відвідування та оцінювання не існувало. Це створювало ризик того, що студенти не опрацюють повний обсяг теоретичного матеріалу і не досягнуть програмних результатів. Уключення консультацій до розкладу саме по собі не перетворило їх на належно врегульовану заміну лекцій.

8.5.3. Результат і значення

У задоволенні скарги відмовлено. Рішення закріпило принцип узгодженості фактичного освітнього процесу з локальними актами та показало, що автономія реалізується через прозорі правила, а не через постфактум перейменування навантаження.

8.6. Рішення № 1 (6) від 12 червня 2026 року

8.6.1. Предмет

Олеся Дацко оскаржила рішення Національного агентства від 12 травня 2026 року про повернення справи № 0403/АС-26 щодо ОП «Менеджмент мистецтва» Львівської національної академії мистецтв до ГЕР на повторний розгляд.

Вона посилалася на професійний зв’язок із програмою, процесуальні порушення, неналежне протоколювання, неправильне усне найменування програми, питання головування, можливий конфлікт інтересів, Закон «Про адміністративну процедуру», ESG 2015 та інші джерела. Серед вимог були припинення дії рішення, зобов’язання розглянути справу, доступ до матеріалів і залучення Консультативної ради.

8.6.2. Аналіз Палати

Рішення про повернення справи було проміжним і не завершувало акредитаційну процедуру. Скаржниця не довела впливу на власні індивідуальні права і не надала повноважень представляти заклад або гаранта.

Палата також розмежувала свою компетенцію та функції загального адміністративного, дисциплінарного, антикорупційного чи кримінально-правового контролю. Окремі зауваження щодо засідання не перетворили проміжний акт на оскаржуване завершальне рішення.

8.6.3. Результат і значення

Скаргу залишено без розгляду. При цьому Палата спеціально зазначила, що такий результат не є оцінкою відповідності програми критеріям, не визначає наперед майбутнього рішення і не перешкоджає оскарженню остаточного акта належною особою.

Рішення сформувало доктрину процесуальної зрілості, індивідуального правового інтересу та закритої предметної компетенції.

8.7. Рішення № 2 (7) від 1 липня 2026 року

8.7.1. Предмет

Інститут фізики конденсованих систем імені І. Р. Юхновського НАН України оскаржив умовну акредитацію освітньо-наукової програми третього рівня, ID 48232, спеціальність 104 «Фізика та астрономія», справа № 0535/АС-26.

ЕГ визначила «Е» за Критерієм 2, «А» за Критеріями 6 і 10, «В» за іншими. ГЕР змінила Критерій 2 на «В», залишила «А» за Критеріями 6 і 10 та рекомендувала акредитацію. На засіданні Національного агентства обговорення й голосування стосувалися «Е» за Критерієм 2. У письмовому рішенні натомість з’явилося «Е» за Критерієм 6 і суттєвий недолік 6.1.1.

8.7.2. Аналіз Палати

Розбіжність не могла бути виправлена тлумаченням або технічним уточненням у межах апеляції, оскільки змінювала матеріальну підставу умовної акредитації. Палата не визначала, який рівень був правильним за Критерієм 2 або 6; процесуальна вада була достатньою сама по собі.

Додані до скарги матеріали про професійні досягнення викладачів не перетворили провадження на повторну перевірку Критерію 6. Вони мали подаватися на належних стадіях формування акредитаційної справи.

8.7.3. Результат і значення

Скаргу задоволено, дію рішення припинено. Справу належало повторно розглянути з чітким визначенням критерію, мотивів відступу та предмета голосування.

Це рішення є ключовим для стандарту автентичності колегіального волевиявлення: протоколювання й письмове оформлення не є технічною післямовою, а частиною правомірності рішення.

8.8. Рішення № 3 (8) від 21 липня 2026 року

8.8.1. Предмет і фактична основа

Ректор Криворізького державного педагогічного університету Ярослав Шрамко оскаржив рішення Національного агентства від 9 червня 2026 року, протокол № 10 (101), про умовну (відкладену) акредитацію освітньо-професійної програми «Професійна освіта (Транспорт)», ID 42108 у ЄДЕБО, першого (бакалаврського) рівня, акредитаційна справа № 0917/АС-26.

Експертна група визначила рівень «Е» за Критеріями 4, 6 і 8 та рівень «В» за Критеріями 1, 2, 3, 5, 7 і 9. ГЕР з галузі знань 01 «Педагогіка», розглянувши справу 27 травня 2026 року, відступила від оцінки

ЕГ: не підтримала критичних зауважень за Критеріями 4 і 6, але визначила рівень «E» за Критеріями 2 і 8 та рекомендувала умовну акредитацію.

Скаржник посилався на порушення процедури: у фінальному висновку ГЕР, на його думку, з’явилися нові зауваження, відсутні в проєкті, а університет не мав можливості надати щодо них пояснення, аргументи та підтвердні документи. До скарги було додано копію листа університету до Національного агентства від 29 травня 2026 року № 01-110/1.

8.8.2. Допустимість і межі перегляду

Палата встановила відсутність підстав для залишення скарги без розгляду та перейшла до її оцінювання по суті в межах заявленої підстави — порушення процедури розгляду й ухвалення рішення. Це розмежування є принциповим: допустимість відкриває перевірку доводу, але не означає його доведеності.

Палата підтвердила, що для правомірності рішення мають бути узгоджені предмет обговорення, критерій відступу від попередніх експертних висновків, мотиви такого відступу, результат голосування та фінальний письмовий акт. Водночас у цій справі матеріали не підтвердили порушення цього ланцюга.

8.8.3. Право бути почутим і оцінка доводів

Університет скористався передбаченими Положенням про акредитацію можливостями подати зауваження до звіту ЕГ і висновку ГЕР, надати пояснення та реалізувати процесуальні права. Тому сама поява у фінальному висновку формулювань, яких не було в проєкті, не довела позбавлення закладу права на участь у процедурі.

Доводи щодо неправильного застосування підкритерію 2.2 переважно виражали незгоду з експертною оцінкою. Вони самі по собі не спростували встановлених ГЕР недоліків, а подані пояснення не містили нових доказів очевидної помилковості експертних висновків.

Палата визнала, що ГЕР належно оцінила документи акредитаційної справи. Те, що окремі аргументи закладу не були детально відображені у фінальному висновку, не доводить, що їх не розглянули, і саме по собі не впливає на законність рішення. Матеріали, подані разом зі скаргою, могли пояснювати позицію університету, однак не могли перетворити апеляційне провадження на повторну акредитаційну експертизу по суті Критеріїв 2 і 8.

8.8.4. Результат і значення

У задоволенні скарги відмовлено. Палата дійшла висновку, що порушення процедури не встановлено, а рішення Національного агентства є належно мотивованим, прийнятим на підставі достатніх доказів і таким, що відповідає законодавству.

Рішення сформувало важливу позитивну межу права бути почутим: достатньою є реальна можливість ефективно викласти позицію на передбачених стадіях, тоді як несприйняття аргументів, їх недетальне відтворення або сама зміна формулювань між проєктом і фінальним висновком не дорівнюють автоматичному процедурному порушенню. Для успішної скарги необхідно довести фактичне позбавлення можливості реагувати на матеріально нове вирішальне питання та його можливий вплив на результат.

8.9. Рішення № ____ від 20 жовтня 2026 року у справі Тараса Скорини

8.9.1. Предмет і фактична основа

Тарас Миколайович Скорина оскаржив рішення Національного агентства від 22 вересня 2026 року, протокол № 15 (106), про виявлення порушення вимог з питань текстових запозичень без посилань

на джерело (академічного плагіату) в дисертації «Прогнозування міжнародної конкурентоспроможності готельних підприємств». Дисертацію на здобуття ступеня кандидата економічних наук захищено 10 липня 2017 року у спеціалізованій вченій раді К 47.104.07 Національного університету водного господарства та природокористування. Апеляційну скаргу вирішено рішенням Палати від 20 жовтня 2026 року, оприлюдненим на офіційному сайті Національного агентства.

Первинна скарга Ксенії Вакал надійшла 22 вересня 2025 року, реєстраційний № 38-25-АД. Комітет з питань етики 29 червня 2026 року вирішив внести на розгляд Національного агентства подання про наявність порушення. Апеляційна вимога Т. М. Скорини полягала у припиненні дії рішення Національного агентства.

8.9.2. Доводи скаржника

Скаржник посилався на істотне порушення процедури, неналежне дослідження обставин і неможливість ефективно спростувати висновок про плагіат. Він оспорював перевірку вимог до первинної скарги, достатність матеріалів та мотивування відмови від додаткового аналізу чи експертизи; наголошував на індивідуальному аналізі збігів і сукупній оцінці доказів. Окремі заперечення стосувалися перевірюваності програмного аналізу, доступності первинних джерел і ненадання оцінки експертизі ДНТБ України від 17 вересня 2026 року. Це виклад позиції скаржника, а не встановлених Палатою порушень.

8.9.3. Допустимість і нормативна основа

Палата визнала строк подання дотриманим, а зміст і формулювання вимог — такими, що відповідають пункту 7 розділу V Положення про Апеляційну палату. Підстав залишити скаргу без розгляду не встановлено. Перевірку здійснено за заявленою процедурною підставою пункту 3 розділу V. Отже, формальна належність і достатнє для прийняття скарги обґрунтування не були ототожнені з доведеністю порушення по суті.

У мотивуванні відтворено Порядок від 24 жовтня 2023 року зі змінами, зазначеними в підрозділі 2.4 цього узагальнення. Описано стадії перевірки секретаріатом, рішення Комітету, підготовки звіту та мотивованого проєкту, розгляду матеріалів і внесення подання Національному агентству. У рішенні наведено відомості про передання матеріалів членам Комітету 26 травня 2026 року та визначення доповідача 28 травня 2026 року. Ці окремі дати не дають підстав самостійно реконструювати всі повідомлення учасникам або визнати встановленими обставини доступу до кожного джерела.

8.9.4. Вирішальні мотиви

У висновковій частині процедуру розгляду первинної скарги Комітетом з питань етики та ухвалення рішення Національним агентством визнано відповідною застосованому Порядку. Палата також прямо зазначила, що не наділена повноваженнями визначати достатній або недостатній рівень вмотивованості відповідних рішень. Доводи щодо програмного аналізу, первинних джерел, окремих фрагментів, достатності матеріалів, повноти дослідження та оцінки експертизи вона не визнала такими, що свідчать про порушення процедури.

При цьому текст відтворює пункт 21 Порядку про відсутність наперед визначеного значення окремих документів та їх урахування в сукупності. Рішення не встановлює універсального порога текстової схожості, не надає програмному звіту безумовної переваги над іншими матеріалами і не містить власного пофрагментного дослідження дисертації. Цих висновків не можна виводити лише з відмови в задоволенні апеляції.

8.9.5. Результат і системне значення

У задоволенні скарги Т. М. Скорини відмовлено. Це рішення по суті апеляційних вимог, а не залишення скарги без розгляду. Значення справи полягає в розгляді індивідуального рішення з питань академічної доброчесності та виразному відмежуванні заявленого процедурного контролю від вимоги переоцінити достатність обґрунтування й доказові висновки первинного органу.

Обмежувальне формулювання щодо вмотивованості відображається як підхід у цій конкретній справі. Його співвідношення з акредитаційними рішеннями № 2 від 7 липня 2025 року та № 2 (7) від 1 липня 2026 року потребує подальшого уточнення. Текст не містить прямої заяви про відступ від попередньої практики, тому ні загального скасування стандарту мотивованості, ні остаточного усунення відмінностей між цими підходами в цьому узагальненні не констатується.

9. Узагальнені правові позиції

За результатами перших двох років практики Палата формулює такі орієнтири.

1. Апеляційна палата є спеціальним незалежним колегіальним органом внутрішнього адміністративного перегляду, а не органом загального нагляду за всією діяльністю Національного агентства.
2. Предметом апеляції є завершальне рішення, визначене спеціальним законодавством. Проміжний процесуальний крок оскаржується лише тоді, коли закон прямо надає таку можливість.
3. Скаргу може подати особа, щодо прав та інтересів якої ухвалено рішення, або належно уповноважений представник. Професійний, академічний чи суспільний інтерес сам по собі не є достатнім.
4. Дотримання строку не компенсує відсутності належного предмета, підстави, доказів або вимоги.
5. Вимога має відповідати компетенції Палати. Належний спосіб реагування — припинення дії конкретного рішення або його частини; Палата не акредитує програму, не видає сертифікат і не дозволяє випуск.
6. Залишення без розгляду не є оцінкою суті й не підтверджує правомірності оскарженого рішення.
7. Апеляція в акредитаційних справах не є повторною акредитаційною експертизою. У цій лінії практики її предмет — законність, процедура, достовірність фактичної основи, правильність критеріїв і достатність мотивування. Межі перевірки мотивувальних доводів у справі про академічний плагіат відображено окремо.
8. Нові матеріали не повинні використовуватися для ретроспективного формування акредитаційної справи, якщо їх можна було подати на попередніх стадіях.
9. ГЕР може відступити від висновку ЕГ, але зобов’язана надати конкретне аналітичне і доказове обґрунтування.
10. Суттєвий недолік за Критерієм 2 має бути пов’язаний із конкретним недосяжним ПРН і підтверджений змістовим аналізом обов’язкових компонентів.
11. Невідповідність позначок у матриці не дорівнює автоматично суттєвому недоліку без аналізу фактичного змісту програми.
12. Національне агентство має самостійно перевіряти достатність рекомендацій ЕГ та ГЕР і не може механічно схвалювати немотивований висновок.
13. Предмет обговорення, критерій, мотиви, формула голосування, результат, протокол і письмове рішення мають бути узгоджені.
14. Заміна критерію в письмовому рішенні порівняно з тим, за що голосував колегіальний орган, є істотною процедурною вадою, а не технічною опискою.
15. Право бути почутим означає реальну можливість подати аргументи на належній стадії, але не гарантує прийняття цих аргументів або дослівної відповіді на кожен із них.
16. Твердження про появу матеріально нових зауважень у фінальному висновку ГЕР має бути конкретизоване: скаржник повинен ідентифікувати нове вирішальне питання, показати відсутність реальної можливості висловитися щодо нього та пояснити його можливий вплив на результат.
17. Відсутність детального відтворення окремого аргументу у фінальному висновку не означає автоматично, що його не розглянули. Порушення потребує доказу фактичного виключення вирішального доводу з оцінювання, а не лише незгоди з підсумком експертного судження.
18. Автономія ЗВО захищає обґрунтований дизайн освітньої програми, але не усуває обов’язку довести досяжність результатів навчання та узгодити фактичну практику з локальними актами.
19. Консультація може бути видом навчального заняття, однак для заміни нею частини обов’язкового навантаження необхідне чітке регулювання змісту, обов’язковості, оцінювання й місця в освітньому процесі.
20. Для нової дії з внесення іноземної акредитації до ЄДЕБО перевіряється актуальне включення агентства до урядового Переліку на дату рішення.
21. Попереднє визнання сертифіката не скасовує прямо встановленої чинної нормативної передумови для нового або повторного внесення відомостей.
22. Припинення дії рішення повертає питання на повторний розгляд Національного агентства; Палата не підмінює результат такого розгляду.

23. Розгляд скарги Т. М. Скорини по суті показує, що аналітична карта апеляційного механізму охоплює також рішення з питань академічної доброчесності; акредитаційні критерії не переносяться на них автоматично.
24. Допустимість скарги та її обґрунтованість по суті — самостійні етапи: відповідність строку і змісту не зумовлює задоволення вимоги.
25. У справі Т. М. Скорини доводи про перевірюваність програмного аналізу, джерел, обґрунтування фрагментів і врахування експертизи не були визнані доказом процедурного порушення. Такий висновок відтворюється в межах конкретної справи.
26. Застосований у цій справі пункт 21 Порядку передбачає сукупне оцінювання матеріалів без наперед визначеної сили окремого документа. Відмова в апеляції не встановлює автоматичної доказової достатності програмного збігу.
27. Межі перевірки вмотивованості слід викладати з урахуванням виду рішення та заявленої підстави. Обмежувальний висновок у справі Т. М. Скорини не подається як прямо проголошений відступ від акредитаційної практики.

10. Практичні орієнтири для учасників

10.1. Для потенційного скаржника

Перед поданням скарги доцільно послідовно відповісти на вісім питань:

1. Чи є акт завершальним рішенням, яке може бути оскаржене?
2. Чи прийнято його щодо прав та інтересів заявника?
3. Якщо діє представник, чи підтверджені його повноваження?
4. Чи дотримано строк?
5. До якої саме з трьох нормативних груп належить підстава скарги?
6. Який доказ підтверджує кожен вирішальний довід?
7. Якщо заявлено порушення права бути почутим, чи ідентифіковано матеріально нове питання, відсутність можливості відреагувати та можливий вплив на результат?
8. Чи просить заявник саме про той результат, який Палата уповноважена прийняти?

Рекомендована структура скарги:

- коротка ідентифікація рішення;
- точна вимога про припинення його дії повністю або в конкретній частині;
- окремий розділ щодо допустимості;
- окремі пронумеровані підстави;
- для кожної підстави — факт, доказ, норма, вплив на результат;
- перелік додатків;
- пояснення, чому доказ належить до апеляційного перегляду, а не мав уперше подаватися під час експертизи.

10.2. Для закладів вищої освіти й наукових установ

Закладам варто:

- завчасно формувати повну акредитаційну справу;
- не відкладати важливі кадрові, програмні чи методичні докази до апеляції;
- використовувати всі можливості надати зауваження до ЕГ і ГЕР;
- оперативно фіксувати, які положення фінального висновку є, на думку закладу, матеріально новими порівняно з проєктом, та пояснювати їхній вплив;
- забезпечувати точну фіксацію участі у засіданні Національного агентства;
- перевіряти відповідність фактичного освітнього процесу локальним актам;
- у разі нетипових форм навчання врегульовувати зміст, обов’язковість, оцінювання та розклад;
- для іноземної акредитації перевіряти не лише строк сертифіката, а й актуальний урядовий Перелік;
- чітко відрізняти технічну зміну кодування від нової адміністративної дії, для якої закон може вимагати повторної перевірки передумов.

10.3. Для експертних груп і галузевих експертних рад

ЕГ і ГЕР мають забезпечувати:

- конкретність зауважень і рекомендацій;
- відмінність між побажанням удосконалити програму та суттєвим недоліком;
- прямий зв’язок між фактом, підкритерієм, ПРН і рівнем відповідності;
- аналіз змісту компонентів, а не лише формальних матриць;
- пояснення відступу від попередньої експертної оцінки;
- простежуваність змін між проєктом і фінальним висновком;
- надання закладу реальної можливості висловитися щодо матеріально нового вирішального питання.

10.4. Для Національного агентства

Національному агентству доцільно:

- чітко формулювати пропозицію, яка ставиться на голосування;
- називати критерій і конкретний недолік;
- фіксувати мотиви відступу від ЕГ або ГЕР;
- забезпечувати повну відповідність відеозапису, протоколу, результату голосування і письмового рішення;
- відрізняти технічну описку від зміни матеріальної підстави;
- перевіряти аналітичну достатність експертного висновку до його схвалення;
- фіксувати, яким чином заклад реалізував право надати пояснення щодо вирішальних питань;
- у повторному розгляді після рішення Палати прямо відповідати на встановлену нею ваду;
- оприлюднювати повторне рішення у зв’язці з рішенням Палати для простежуваності повного циклу перегляду.

10.5. Для учасників проваджень з питань академічної доброчесності

Слід окремо ідентифікувати рішення Національного агентства, первинну скаргу та апеляційну скаргу, а також стадію, на якій виникло стверджуване порушення. Для процедурного доводу доцільно зазначати конкретний пункт застосованого Порядку, дію або бездіяльність відповідного суб’єкта, документальне підтвердження та значення для можливості реалізувати процесуальні права.

Незгоду з оцінкою окремого збігу чи висновку експертизи потрібно відрізняти від твердження про недотримання передбаченої процедури. Матеріали первинного провадження мають дозволяти простежити перевірку, звіт, розгляд Комітетом, його подання та рішення Національного агентства. Ці практичні рекомендації випливають із структури застосованого Порядку; вони не означають, що у справі Т. М. Скорини Палата встановила відсутність доступу, неповідомлення або інше конкретне порушення.

11. Пропозиції щодо вдосконалення процедури та регулювання

Практика дозволяє сформулювати низку пропозицій, які не змінюють закону через тлумачення, а спрямовані на підвищення визначеності.

11.1. Оновлення відсилочних норм

Доцільно замінити в пункті 3 розділу V Положення про Апеляційну палату посилання на наказ МОН № 977 посиланням на чинне Положення, затверджене наказом № 686, або використати динамічне формулювання без номера акта.

11.2. Чіткіше визначення оскаржуваних актів

Варто синхронізувати Положення про Палату та Положення про акредитацію, прямо перерахувавши завершальні рішення й зазначивши, що повернення справи до ГЕР, відкладення розгляду та інші внутрішні кроки не оскаржуються окремо, якщо інше не передбачено законом.

11.3. Уточнення standing

Доцільно чітко визначити процесуальний статус гаранта освітньої програми, керівника структурного підрозділу, члена проєктної групи та інших учасників, а також вимоги до представництва закладу. Це зменшить ризик звернень осіб із фактичним, але не юридичним інтересом.

11.4. Стандартизована форма скарги (формуляр)

Електронна форма могла б містити обов’язкові поля:

- оскаржуване рішення;
- вид завершального рішення;
- статус і правовий інтерес скаржника;
- одна або кілька нормативних підстав;
- точна вимога;
- таблиця «довід — доказ — норма — вплив на результат»;
- підтвердження відсутності судового рішення щодо того самого акта.

11.5. Стандарт оформлення колегіального рішення

Доцільно запровадити контрольний лист перед підписанням рішення Національного агентства:

- критерій у проєкті;
- критерій в обговоренні;
- критерій у пропозиції на голосування;
- критерій у протоколі;
- критерій у письмовому рішенні;
- мотиви відступу;
- вид рішення;
- рекомендації та строк їх виконання.

11.6. Процедура виправлення технічних помилок

Необхідно нормативно розмежувати:

- очевидну описку, яка не змінює зміст волевиявлення;
- помилку в мотивуванні;
- зміну критерію або фактичної підстави;
- виправлення, що потребує нового обговорення і голосування.

Зміна критерію, суттєвого недоліку або виду рішення не може здійснюватися як технічне виправлення.

11.7. Перехідні положення щодо іноземної акредитації

З огляду на справи ACQUIN доцільно врегулювати наслідки виключення агентства з урядового Переліку для сертифікатів, які:

- були видані, коли агентство перебувало у Переліку;
- залишаються чинними;
- вже були внесені до ЄДЕБО;
- потребують нового відображення виключно через державну зміну класифікатора.

Чіткі перехідні правила мають збалансувати актуальні вимоги до визнання і правову визначеність для закладів та здобувачів.

11.8. Публічність повного циклу

Доцільно на офіційній сторінці пов’язувати:

- оскаржене рішення;
- рішення Палати;
- повторне рішення Національного агентства;

- інформацію про підтвердження попереднього рішення двома третинами або прийняття нового рішення.

Це дозволить оцінювати не лише апеляційний акт, а й ефективність його виконання.

11.9. Простежуваність змін між проєктом і остаточним висновком ГЕР

Доцільно запровадити короткий журнал сутнісних змін до висновку ГЕР, у якому для кожного нового або істотно переформульованого зауваження зазначатимуться:

- критерій і підкритерій;
- фактична основа;
- причина відмінності від проєкту;
- значення для рівня відповідності та виду рішення;
- стадія, на якій заклад отримав можливість надати пояснення.

Такий механізм не повинен перетворювати кожне редакційне уточнення на нове слухання. Його мета — відрізнити мовне або аналітичне доопрацювання від появи матеріально нового вирішального питання та забезпечити перевірюваність реалізації права бути почутим.

11.10. Визначеність перегляду рішень з питань академічної доброчесності

Доцільно окремо роз’яснити застосування підстав пункту 3 розділу V Положення до рішень про виявлення академічного плагіату та розмежувати перевірку обов’язкових процедурних дій, оцінювання достовірності документів і переоцінювання наукового змісту. Потребує уточнення співвідношення висновку про відсутність повноважень визначати достатність вмотивованості у справі Т. М. Скорини зі стандартами перевірюваності мотивів, сформованими в акредитаційній практиці.

Таке уточнення має забезпечити передбачуваність апеляційного захисту й не повинне підміняти нормативне регулювання новими повноваженнями. Окремим орієнтиром є простежуваність розгляду матеріалів відповідно до пункту 21 Порядку: відсутність наперед визначеної сили програмного звіту, експертного висновку або іншого документа та їх оцінювання в сукупності.

12. Підсумки

Перші два роки діяльності засвідчили становлення Апеляційної палати як самостійного елементу системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти. У 2024 році було сформовано інституційну основу її роботи; п’ять рішень 2025 року заклали базові процесуальні й матеріально-правові підходи; чотири рішення 2026 року до 20 жовтня включно розвинули стандарти процесуальної зрілості, автентичності колегіального волевиявлення, права бути почутим та меж перегляду. Рішення у справі Т. М. Скорини доповнило акредитаційну практику окремим напрямом — апеляційним контролем рішення з питань академічної доброчесності.

Загальний баланс дев’яти офіційно оприлюднених рішень становить: дві скарги задоволено із припиненням дії рішень Національного агентства, у п’яти випадках у задоволенні скарг відмовлено, дві скарги залишено без розгляду. Рішення від 20 жовтня 2026 року у справі про академічний плагіат є складовою цього єдиного масиву. Воно вимагає диференційовано описувати межі перевірки мотивування та доказової оцінки з урахуванням категорії справи і не містить прямого висновку про відступ від попередньої акредитаційної практики.

Сформована модель тримається на кількох опорних принципах:

- незалежність від первинного експертного й колегіального оцінювання;
- процесуальна зрілість спору;
- індивідуалізований правовий інтерес;
- чіткість підстав і вимог;
- заборона перетворення апеляції на повторну експертизу;
- вимога простежуваного мотивування з урахуванням відмінностей у межах апеляційного контролю за окремими категоріями справ;
- відповідність письмового рішення реальному голосуванню;
- функціональне забезпечення права бути почутим без ототожнення його з правом на прийняття кожного аргументу;
- пропорційне поєднання автономії ЗВО з відповідальністю за якість і локальне регулювання;
- однакове застосування чинних нормативних передумов.
- розмежування процедурного перегляду рішення з питань академічної доброчесності та повторного дослідження наукового тексту;

Подальший розвиток практики має зберігати баланс. Надмірно формальний підхід не повинен нівелювати ефективність права на апеляцію, а надмірно широкий перегляд — підмінювати експертну та інституційну компетенцію Національного агентства. Орієнтиром залишається ефективний, незалежний, своєчасний і мотивований засіб виправлення істотних помилок.

Додаток А. Контрольний перелік допустимості скарги

Перед реєстрацією скарги рекомендується перевірити:

- ☐ оскаржується завершальне рішення, прямо передбачене спеціальним законодавством;
- ☐ рішення точно ідентифіковано датою, номером протоколу, пунктом/додатком та акредитаційною справою, а для академічної доброчесності — реквізитами відповідного рішення і первинного провадження;
- ☐ рішення безпосередньо стосується прав та інтересів скаржника;
- ☐ повноваження представника належно підтверджені;
- ☐ строк подання не пропущено;
- ☐ указано конкретну підставу з пункту 3 розділу V Положення;
- ☐ для кожного доводу наведено доказ;
- ☐ пояснено істотність порушення і його можливий вплив на результат;
- ☐ в акредитаційній справі нові матеріали не підміняють докази, які мали бути подані під час експертизи;
- ☐ вимога полягає в припиненні дії конкретного рішення або його частини;
- ☐ скарга не містить вимог, яких Палата не уповноважена задовольняти;
- ☐ відсутнє судове рішення, що набрало законної сили, за позовом того самого скаржника про скасування цього рішення;
- ☐ стиль скарги професійний і не містить непристойних або принизливих висловлювань;
- ☐ усі додатки пронумеровані та згадані в тексті.
- ☐ для рішення з питань академічної доброчесності зазначено застосований спеціальний Порядок, стадію та конкретний стверджуваний процедурний дефект;
- ☐ доводи про достатність мотивування чи оцінку матеріалів відмежовано від доказів недотримання обов’язкової процедури з урахуванням підходу у справі Т. М. Скорини.

Додаток Б. Нормативні та інформаційні джерела

1. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII, зокрема частина десята статті 19 та стаття 25. Відкрити офіційне джерело
2. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. Відкрити офіційне джерело
3. Положення про Апеляційну палату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, затверджене наказом МОН від 21 грудня 2023 року № 1551, зареєстрованим 5 лютого 2024 року за № 179/41524; чинна редакція від 9 квітня 2025 року. Відкрити офіційне джерело
4. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджене наказом МОН від 15 травня 2024 року № 686, зареєстрованим 4 липня 2024 року за № 1013/42358. Відкрити офіційне джерело
5. Статут Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року № 244, у редакції постанови від 23 січня 2024 року № 71. Відкрити офіційне джерело
6. Закон України «Про адміністративну процедуру» від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. Відкрити офіційне джерело
7. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG 2015), стандарт 2.7. Відкрити офіційне джерело
8. Офіційна сторінка Апеляційної палати: склад, сфера діяльності й оприлюднені рішення. Відкрити офіційне джерело
9. Річний звіт Національного агентства за 2024 рік, розділ про формування Апеляційної палати. Відкрити офіційне джерело
10. Рішення Апеляційної палати № 1 від 14 лютого 2025 року. Відкрити офіційне джерело
11. Рішення Апеляційної палати № 2 від 7 липня 2025 року. Відкрити офіційне джерело
12. Рішення Апеляційної палати № 3 від 1 серпня 2025 року. Відкрити офіційне джерело
13. Рішення Апеляційної палати № 4 від 1 серпня 2025 року. Відкрити офіційне джерело
14. Рішення Апеляційної палати № 5 від 19 грудня 2025 року. Відкрити офіційне джерело
15. Рішення Апеляційної палати № 1 (6) від 12 червня 2026 року. Відкрити офіційне джерело
16. Рішення Апеляційної палати № 2 (7) від 1 липня 2026 року. Відкрити офіційне джерело
17. Рішення Апеляційної палати № 3 (8) від 21 липня 2026 року. Відкрити офіційне джерело
18. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 554-р «Про затвердження переліку іноземних акредитаційних агентств та агентств забезпечення якості вищої освіти, які видають сертифікати про акредитацію освітніх програм, що визнаються в Україні», у редакції розпорядження від 28 червня 2024 року № 603-р. Відкрити офіційне джерело
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року № 1021 про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей. Відкрити офіційне джерело
20. Порядок розгляду скарг закладів вищої освіти щодо акредитації освітніх програм, затверджений наказом Національного агентства від 8 серпня 2025 року № 47. Відкрити офіційне джерело
21. Порядок розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затверджений рішенням Національного агентства від 24.10.2023, протокол № 16 (45), зі змінами від 26.12.2023, № 21 (50), 14.05.2024, № 10 (60), та 22.10.2024, № 18 (68). Застосований у рішенні Апеляційної палати від 20.10.2026 у справі Т. М. Скорини.
22. Рішення Апеляційної палати № ____ від 20 жовтня 2026 року про відмову в задоволенні скарги Т. М. Скорини на рішення Національного агентства від 22 вересня 2026 року, протокол № 15 (106), щодо академічного плагіату в дисертації. Оприлюднено на офіційному сайті Національного агентства. Офіційна сторінка Палати

Узагальнення підготовлено за дев’ятьма рішеннями Апеляційної палати, офіційно оприлюдненими станом на 20 жовтня 2026 року.